

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.

" 1/2 " 1 " 60 "

" 1/4 " — " 90 "

IN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.

" 1/2 " 3 "

—o—

Numeri singuratici se vând
 n Cluj cu 5 fileri, într'alte
 locuri cu 6 fileri.

RĂVAȘUL

INSERTIUNILE

se plătesc după mări-
 mea locului ce ocupă;
 fiecare cm. □ costă o-
 dată 10 fil., de 2 ori
 8 fil., de 3 și mai multe
 ori 6 fileri.

—o—

ADRESA:

„RĂVAȘUL”
 CLUJ, — KOLOZSVÁR
 6. JÓKAI-UTCZA 6.

Editor și redactor resp.: PETRU P. BARIȚIU

Apare în fiecare Sâmbătă

Intemeietorul foii: Dr. E. DĂIANU

Doamne, la cine ne vom duce...?!

— Din Conferențele episcopului Prohászka. —

Istoriograful materialismului, Adalbert Lange, scrie la sfârșitul cărții sale astfel: Puteți disputa cât vă place și zile întregi vă puteți sfătoși asupra chestiunii: ce e adevărat și ce nu? Totuși Madonna sixtină nu o puteți contesta, frumuseța și farmecul nu i-l puteți denega; înaintea ei trebuie să se închine ori și cine. Zic și eu: puteți disputa despre înțelepciunea brahminilor și despre succesul forței clasice; puteți scruta ce e bun și ce e rău, totuși cu întreagă sfătoșala voastră nu vă veți putea ridica din banalitățile vieții deșerte și fără gust. Dumnezeu nu face așa. D-zeu crează și arată fapte: »Eu pun peatră în Sion«. Ca și când ar zice: bine și frumos, că vă străduiți și lucrați, dar să nu vă închipuiți nici când că voi ați fi cărmuitorii sorții neamului omenesc. Voi sunteți numai zilerii. Eu dispun asupra operelor mele. Eu voiu pune peatra de temelie la biserica omenimei... eu voiu răsturna cedri în lagunele vieții și eu voiu clădi asupra lor palate și grădini minunate; peatra aceasta nu o va spăla riul periculienei; cedrul acesta nu-l va atinge boala putrejunei și »altă peatră de temei nu poate pune nime!«. Nime!... Eu vă voiu da vouă

Domn al nostru, cu puterea neînvinsă a realității și cu farmecul cuceritor al vieții a luminat tot ce e în viață gol, chin, deșertăciune, perire, tot ce e joc și crudelitate a sorții. El a luminat ochii cei oboșiți și a zis: priviți și vedeți... eu sunt. »Veniți la mine, nu vă temeți, faceți pasul cu care omul se apropie de sublim, ingenunchiați! Cea ce e adorabil trebuie să înbrătoșem; nu-l putem însă înbrătoșa decât cu brațele stimei și omajului. Inchinați-vă deci și îl adorați!»

Să facem deci ce ne zice Domnul: să lăsăm a se revărsa asupra noastră maiestatea lui; să sorbim în sufletul nostru spiritul lui. Să nu facem

Casa în care s'a născut fundatorul Ioan Oltean în Cojocna.

dogme, cu cari să ne îngrădim față de impresiunile vieții ale lui Christos. Să nu zicem: »Cine să fie oare acest minunat bărbat? Doar minune nu există, minune nu poate exista«. Să nu proclamăm că minunile ar fi efectul sugestiunii și al crizelor de nervi. Aceasta ar fi dogmatica necredinței. Noi însă nu cercetăm acum dogmatică, ci cercetăm și scrutăm istorie. Viața, moartea și învierea lui Christos nu sunt teorii; e înzădar a filozofa asupra lor; trebuie cercetate pe urma martorilor, cari le-au văzut, le-au gustat, le-au pipăit.

Viața lui Isus e un fapt dumnezeesc. Fapt a fost și noaptea întâie de Crăciun și noaptea întâie de Paști. Fapt a fost seara celei dintăiu Vineri mari; fapt a fost seara celei dintăiu Duminică a Paștilor. Cea dintăiu ne-a adus noaptea abnegațiunii și resinațiunii; ceastalaltă ne-a adus ajunul sfânt al credinței trezite, ajunul sfânt al nădejzii sigure și veșnice.

Cât de multă grije a avut Domnul, ca evenimentul dumnezeesc al Paștilor să se imprime în mod neîndoelnic asupra omenimii și să se

convingă fiește care, că Christos a înviat! Toate le-a făcut atârnoare dela aceasta!

A iertat să se nimicească recunoștința, încrederea și iubirea; a iertat ca pe stâncile Golgothei să se sfarme totul ce se lega de persoana sa; a iertat ca chiar și în inima ucenicilor săi să se vestejească nădejdea și să vorbească cu cuvinte ca acestea: »noi însă nădăjduiam...«, a iertat ca și pe sufletul apostolilor să se coboare noaptea necredinței și hotărîtul Toma să se rostască astfel: »de nu voiu vedea în mâinile lui ranele cuielor și de nu-mi voiu băga degetul în locul cuielor, și de nu voiu pune mâna în coasta lui, nu voiu crede«. »Nu voiu crede«. Mesia, aceasta judecată ți-s'a făcut!

Mesia a fost osândit și a murit. Mărirea lui a întunecat-o groaza morții; renumele i-l'a acoperit rușinea; viața i-a înăbușit-o moartea; trupul i-l'a înghițit mormântul și s'a făcut liniște, liniștea fioroasă a peirii. Earăși s'a învălmășit lumea; de nou a ispitit în toate sufletele omenesți chaosul mut și surd.

FOIȚA RĂVAȘULUI

Din învățăturile istoriei.

(Continuare. și fine)

Românii nu suntem un popor cu o cultură veche între neamurile dinz ilele noastre, dar suntem și noi o mlădiță răsărită poate din cea mai puternică ramură a omenimei. Istoria universală împarte viața noastră în două epoce mai largi, evul mediu cu svârcolirile întrupării și cu lugiul orfanului rămas în mijlocul străinilor potrivnici, și evul nou cu tinereța sbuciumată de marile bucurii ale reînvierii, ori de arzătoarele dureri ale apăsării. Am răsărit în sinul munților, în aerul aspru și sănătos al libertății și până astăzi aceasta ni-i patima: să fim liberi, pentru că așa suntem învățați noi, să ne aflăm fericirea în libertate. Atâta avere aveam și atâta ceream să ni-se dea. Și într-o vreme ea ni-a pofțit în schimb »munți de oaze și de sânge răuri roșii« — cum zice poetul — și noi i-am dat. Mai târziu ne-a împrejmuțit cu vecini puternici și vicleni, cari ni-au făcut juruințe, că ne vor lăsa libertatea, dacă ne vom închina lui D-zeu așa cum se închină ei. Strămoșii, pururea strajă deșteaptă la fericirea nepoților, au priceput cerințele vremii, în cari trăiau și atunci unii ne-am alăturat la biserica Romei, alții am rămas să cântăm și mai departe aghios-ul. Au venit apoi iarăși zile de sânge și de groază, iar noi cei de astăzi, ne trezim plângând:

»Avem un vis neîmplinit,
 Copil al suferinții, —
 De jalea lui ne-au reposat
 Și moșii și părinții.«

(Goga: Noi.)

Căci mașteră ni-a fost ursita! Jerfă am junghiat pe altarele libertății, atâta durere am tămăiat la icoanele acestui zeu, și așa de puțină mană a stămpărat foamea noastră. Iar astăzi aerul este așa de neguros, așa de greu și de încărcat cu miasme otrăvitoare, încât stă să ne întunece vederea și să ne sugrume graiul. Și dacă pătruși de jale și de durere am cere ursitei samă, înșirându-i amarul de jertfe, ce i-le-am adus, ea ni-ar răspunde: Ce-mi pasă de jerfele voastre? M-am săturat de carne și de sânge. Și ce să fac și cu închinăciunile voastre? Doară toți oamenii sunt ai lui D-zeu și pe toți de-o potrivă îi iubește. Nu, libertatea e mai scumpă; azi vreau inima voastră pentru această piatră prețioasă, care întocmai ca și soarele de pe ceriu, fericește omenimea vreme de atâtea veacuri. Azi vă măsur cu o cumpănă dreaptă. Iată aci diamantul meu, voi puneți dincoala aurul sufletului vostru, cultura voastră, să văd, cât apasă?

Cât apasă cultura noastră națională d-lor?

Răspunsul ni-l avem fiecare în inimile noastre scris cu litere negre... Dar să nu plângem. Viața aproape de optsprezece veacuri a neamului nostru să verse încredere în sufletele îndoelnice. Să credem în tăria Românilui, cum crede bătrânul Kogălniceanu: »In noi este ceva tare, puternic, providențial, care ne-a apărat în niște epoce, când au căzut imperii mult mai zdravene« (Prefața la Letopisețe).

Și deoarece cea mai puternică manifestațiune a individualității unui neam, sau cea mai națională însușire a sufletului său este graiul, neprietenii nostri de un jumătate de veac ne cântă într'una:

»Fie a voastră întreagă țară
 Și de cereți, vă mai dăm,
 Numai dați-ne voi graiul
 Neamului.«

(Coșbuc: Graiul neamului).

Iată, d-lor, cum înțeleg acești oameni însămnătatea și și chemarea culturii. Și așa este. Cum lumina și căldura soarelui revărsându-se asupra apei dintr'o baltă, pe încetul o sacă cu desăvârșire, așa de mare e puterea unei culturi străine, care încearcă să pătrundă în sufletul unui popor mai rămas. Dar când razele întălesc în calea lor o placă de metal bine lustruită, aceasta le primește, dar nu să o topească, fără resfrângându-le, le împrăștie în jur ca lumina și strălucirea sa proprie. Astfel și cultura străină dacă se izbește de o individualitate națională puternică, nu o nimicește, fără să topește ea în sufletul aceluia neam, care înfierându-i pecetea firii sale, în toate manifestațiunile vieții o resfrânge cu strălucirea sa proprie. Iar oțelirea și lustruirea aceasta a inimii se poate făptui în zilele noastre numai prin cultura națională. Numai în chipul acesta nu ne vom pierde libertatea și viața noastră națională. De suntem atacați cu armele culturii, noi trebuie să ne apărăm cu armele culturii. După cum în potruva duhurilor rele numai duhurile te pot ajuta. De aci putem vedea însămnătatea culturii naționale și putem judeca rătăcirea aceluia, cari aleargă după cosmopolitizm. Acum înțelegem, că pentru noi a avea o cultură națională cât mai întemeiată și a cultiva poporul în înțelesul acesta, nu e o deșartă ambițiune, ci e o *cestiune de viață*. Primind în inima noastră aceasta învățătură, care se revărsa din făclia istoriei, să căutăm în sufletele noastre. Și dacă simțim, că alipirea

Intunec s'a făcut în adâncimi și dnhul desnădăduirii se purta peste nemângăiata lume morală. Dar numai pe un timp; pentru că iată că din moarte, din noaptea mormântului a resărit lumina unei noue creațiuni. De nou a zis Domnul: »să se facă lumină«. Să fie ordine, frumseță, veselie, viață în inimile goale și pustii și lumina aceasta nouă voui fi eu, cel ce sunt »invierea și viața«. Și lumea a răspuns iarăș: Cred, cred.

Acestui Mesia, care astfel își dovedește misiunea sa d-zeiască, acestui Messia, care vorbește cu fapte, nu cu vorbe, îi cred tot și toate; cred iertarea păcatelor, invierea morților și viața vecilor. Cred în moartea cea mângăitoare de pe cruce și în noua viață ce va eși din ea! Cred, căci altfel nu pot; nu pot să nu cred. Cui să-i cred, dacă nu-i voui crede lui?

(Va urma.)

Trad. Dr. E. D. Manu.

Statul, Biserica și Școala.

II.

2. Unitatea națională însă, înțelesă așa, cum o înțeleg apărătorii monopolului de stat, nu e numai superfluă, ci e chiar dăunătoare statului.

Care e principiul fundamental al acestei teorii?

»Statul trebuie să se îngrijească de creșterea generațiunii tinere — zice Cousin — căci societatea este îndreptățită să-și asigure binele său moral față de singuratici. Aceasta numai așa e cu putință, dacă minorii se cresc în armonie cu dânsul (adecă cu statul)».

Ear după Trendelenburg:

»Statul numai așa poate să fie, dacă poporul se procrează moralicește și spiritualicește».

Din aceste tocmai nu rezultă dreptul statului de instrucțiune și educațiune, căci armonia numai atunci e asigurată, dacă nu statul, ci societatea educă, căci statul nu e una cu societatea. Cine formează într'adevăr generațiunea ce trăiește acum? Cine ne desvălește icoana spirituală și morală a acesteia, cu care trebuie să fie în armonie generațiunea viitoare? Părinții! Și părinții după a cui chip își cresc și sunt datori să-și crească copiii? După chipul propriu, adecă după chipul generațiunii de azi, după asemănarea morală și spirituală a timpului de astăzi. Ba dacă chiar am voi nu i-am putea crește altcum. Tocmai atunci este așadar ajuns scopul monopolului, — unitatea, armonia, — dacă nu crește statul, ci părinții, sub ocrotirea

cătră vre-o bunătate lumească ne-ar împiedeca întru împlinirea chemării sfinte, »toată grija cea lumească dela noi să o lăpădam«, și desbrăcându-ne de tot egoizmul, — care, la dreptul vorbind, numai pe suflete puțin culte se mai prinde, — să intrăm la lucru în ogorul aproape părăginit al culturii naționale. Toți ne avem cercul nostru de activitate: unii în familie, cei mai mulți în zilnica atingere cu poporul cel atât de duios în bunătatea și nepriceperea lui.

Și pe cei ce ostensec întru luminarea neamului să-i sprijinim, unii cu munca noastră, alții cu bunul nostru. Căci dacă toți venim în lumea aceasta ca să luptăm pentru bine, fără indoială toți aducem și armele trebuincioase, unii într'o formă, alții într'alta, după cum socotește înțelepciunea celui ce ne trimite.

Să aprindem d-lor în casa neamului lumina culturii noastre, căci de nu vine străinul și ne-o aduce pe a lui. Și toate lucrurile din casă le vom vedea ca și dânsul. Razele aduse de el vor pătrunde pe încetul în sufletele noastre și atunci lumea întreagă ni-se va desvâli în aceeaș față ca și a lui. Și în chipul acesta o vom judeca ca și dânsul, prin urmare vom cugeta și vom simți ca și străinul, sau cu alte cuvinte ne vom pierde naționalitatea, viața noastră proprie românească. La dimpotrivă spiritele strămoșilor nu vor mai pluti deasupra noastră înfășurate în nori grii, purtători de fulgere, gata să se descarce asupra nepoților, cari nu se știu jertfi pentru neamul, pentru a cărui mântuire ei și-au dat viața, ci ne vor fi adevărate genii apărătoare, imblânzite prin jertfa, multă sau puțină, dar adusă în totdeauna cu inimă curată. Iar pentru vremile noastre se va dovedi adevărul, ce este scris pe perețele școlii românești dintr'un sat dela noi: »In cultură este libertate«.

Enea Zeflean.

și cu sprijinul statului. Și tocmai atunci se va ivi disarmonia, când statul luând din mâna părinților dreptul instrucțiunii și al educațiunii ar crește copii cu totul neatârători de părinți, ba chiar contrar voinței acelora, după chipul său și mai bine zis al ministrilor sau după o religione și după o morală universală fără confesiune, care în societatea de azi de fapt nu există. Ușor putem constata, că statul nefiind în stare a educa, ar crește în chipul acesta numai niște caricaturi, cari crescând nu s'ar potrivi de loc cu societatea de azi.

Evident, că și aici greșala provine de acolo, că statul îl confundă cu societatea, ceea ce nici pentru aceea nu poate sta, căci atunci nu s'ar putea presupune disarmonie, atunci cel mult membrii singuratici ar putea veni în disarmonie sau în contradicție cu societatea statului (*állam társadalom*), dar nici decât statul cu societatea, fiind acestea identice.

Aceasta o combat chiar și faptele, căci între educațiunea de stat și cea a societății au fost și mai pot fi și în viitor controverse. Căci dacă nu ar fi așa, atunci ce înțeles ar avea lupta de două veacuri, decând statul se nizește de a educa societatea neatârători de dânsa? Pentru ce se revoaltă țări întregi și depun pe cărmuitorii de stat, tocma pentru principiile rătăcite, cari le mărturisesc chiar și pe terenul instrucțiunii și al educațiunii?

3. Dar și din alt punct de vedere ar fi dăunătoare realizarea prin monopol a acestei unități naționale.

Dacă scopul unității naționale și a monopolului este acelaș, că adecă poporul să se crească spiritualicește și moralicește, căci numai așa poate fi generațiunea viitoare în armonie cu cea de astăzi, ce s'ar întâmpla atunci, dacă între clasele generațiunii de azi corupte în privința spirituală, morală și politică s'ar conturba în urma unor anumite împrejurări pacea și armonia (bunaoară revoluția franceză), cum — după dovada istoriei — s'a întâmplat și se poate încă întâmpla, căci doară tocmai de aceea cad și se nimicesc state întregi? Așadar după acest principiu ar trebui să o sădim mai departe de aceasta societate stricată pe terenul spiritual moral și politic și ajunsă în disarmonie, după asemănarea celeia ar trebui să creștem și societatea viitoare, căci numai așa ar fi în armonie cu cea de azi, numai așa ar fi chipul fidel al celeia. Și precum ne arată istoria, state astfel corupte, o și fac aceasta. Revoluțiunea franceză, statul frances francmasonic de astăzi, se nizește a sădi prin școli în generațiunea viitoare moravurile și ateizmul său. Dar întrebăm noi acum, că oare statul are acest drept și că dacă ar face aceasta, ceea ce de altcum ar și trebui să o facă, nu s'ar arunca pe sine însuși prin aceasta unitate națională în disarmonie, în nerânduială?

Aceasta teorie în un singur caz ar putea sta: atunci, când statul ar fi ființa cea mai perfectă, măsura cea mai de căpetenie pentru toată moralitatea și adevărul, căreia trebuie să i-se acomodeze atât societatea de azi, cât și cea viitoare; atunci, când afară de ordinea statorită de stat nu ar mai fi altă ordine, căreia atât statul, cât și societatea de azi și cea din viitor să trebuiască a i-se acomoda.

Aceasta îndumnezeire de sine (*önistenítés*) a statului — precum am văzut — e o greșală vădită, greșită e deci și teoria bazată pe aceasta.

(Va urma.)

Crestături.

— Doi orfani români sunt de mântuit de miserie, de pecătoșenia ce-i amenință și chiar de înstrăinarea ce-i așteaptă. Unde se va afla un institut care să-i crească, sau o inimă românească să-i iee sub scut părintesc? Eată o întrebare, care se traduce într'un țipet de desperare și o rugare. E vorba de 2 copilași ai unui bărdăș român din Aiud, care n'are decât coliba sa și barda. Soția și-a pierdut-o și au rămas cei doi copii frumoși și cumiți — unul de 5½ celalalt de 8 ani — fără nici o pază. Tatăl lor ar face ori ce pentru creșterea lor bună, dar nu poate altceva decât să le câștige pâinea amară de toate

zilele, în care timp trebuie să-i lase fără nici o îngrijire. I-ar da în ori ce orfanotrofiu, numai să fie crescuți și scoși la lumină, având în credere în bunătatea sufletului lor. El s'a adresat la redacțiunea noastră să-l îndrumăm la un institut românesc pentru orfani. Nu știm să fie vre un astfel de institut de aceea s'au publicat »Roadele milei creștinești tipărite în Aiud, ca să rodească și în opinia publică românească gândul unui orfanotrofiu. Folosul material al acestei cărți era merit pentru înființarea unui astfel de institut. Durere inse, cartea n'a fost apretiată și n'are trecut, nici măcar pentru acoperirea cheltuielilor de tipar. —

Acum chestiunea se pune dureros de practic. Și cazul dela Aiud nu e izolat, știm, că aici în Cluj an de an sute de orfani ajung pe mâni, care-i preface. Dar în toată țara câte zeci de mii se pierd pentru noi pentru tot deuna?!

Întrebăm încă odată și rugăm pe confrăți să se facă eoul acestei întrebări: este în neamul românesc cineva, care să mântuie doi pușori de Român de pierire ori de pierzare?

— Un răspuns cere dela dl Iorga un oare care »P.« în »Tel. Rom.« (Nr. 57). Ori cât de neobicinuită e forma în care se pune iatrebarea, ce așteaptă răspuns, o încreștăm pentru că se cere dlui Iorga să desmintă o afirmație pretinsă nedreaptă a »Răvașului«. Nu ne arogăm că »Răvașul« n'ar fi putut greși, după ce, cu regret constatăm, n'a avut reprezentant la sărbările din Sibiu, deci nici la conferența d-lui Iorga, și astfel a scris ce a scris numai din auzite și cetite. Dar respingem ocară ce o aruncă dl »P.« cu »cuvântul de linguşire«. Nu intră în obiceiurile noastre bizantinismul linguşirei. Dl Iorga știe foarte bine că avem curajul de a spune adevărul pe față ori place ori nu place cuiva. Și dacă în cea-ce am spus ca apreciere despre conferența din chestie a dlui Iorga dl »P.« vede »linguşire« își dă șieși o slabă dovadă și în același timp desminte și apretierea »Telegrafului« — unul din isvoarele noastre de informație privitor la acest lucru — în care se vorbia sub iscălitura inițialelor »I. D. P.« astfel:

»Aplause și ovatiuni ca cele cari au urmat după conferența d-lui Iorga nu s'a mai pomenit la noi pentru astfel de lucruri. I-s'a mulțumit și în chipul acesta pentru ideile multe, bogate, turnate în cea mai îndrăzneală și nouă haină de vorbe și imagini și pentru valul de învietoare putere oratorică».

Pe noi ne-a surprins însă, că într'un raport așa de amănunțit, lipsește tocmai momentul interesant, că dl Iorga drept răspuns la furtuna de aplause s'a reintors în fața publicului, ca să-i spuie și să-l conjure să nu mai facă confesionalism. De aceea am ținut să relevăm noi ceea ce Sibienii n'au relevat.

Noi știm, că dl Iorga, ca ori ce Român bun, urește aceasta zarvă steapă ce se face la noi atât de des și care se numește confesionalism. Prin marele curent de cultură și literatură ce-l hrănește, dl Iorga caută a umplea și acel gol al multor inimi, în care se desvoaltă gazurile nădușitoare ale confesionalismului, — fanatic totdeauna, negativ și de multeori ateist, — care ca și un Samum din Sahara »sufflă« din gurile celor pustii la suflet și vestejește și ucide atâtea idei sănătoase ale sufletelor cu dragoste vie. De aceea cuvântul final al conferenței sale l'am relevat cu satisfacție.

Damenii mari din jurul Clujului.

Comitatul Clujului, ori cât ar fi de sfășiat elementul românesc și pătruns de duh străin, a dat în trecut mulți bărbați mari neamului nostru. Mai fie care comună are câte un fiu care i-a făcut numele celebru.

Feleacul a avut pe Miclea, fost rector al universității din Iași, soțul poetei Veronica Miclea.

Somesfalăul a dat pe medicul Dr. Simion Ramonțai, primul fondator român, al cărui tată și moș au fost preoți uniți în Someșfalău, originari dintr'o veche familie moldoveană, nobilitată de Apafy cu predicatul satului moldovean de unde-și trăgeau originea. Fundațiunea lui, administrată de conzistorul din Blaj trece peste 200,000 cor.

Cojocna ne-a dat pe inginerul Ioan Oltean, care a lăsat o frumoasă fundațiune pe sama »Asociațiunei«.

Jucul-de-jos ne-a dat pe George Barițiu, ear Berindul pe baronul Vasile Pop, fost vicepreș. al guvernului transilvan în Cluj și președinte al Asociațiunei. Feneșul săsesc a dat pe canonicul Caian ear Gilăul pe Ioan Petran.

Amintirea acestor bărbați e aproape ștearsă; nici în satele nașterii lor nu se mai știe de ei. Măcar că dacă s'ar cultiva pomenirea lor ar avea foarte bună iniurire asupra generațiunilor tinere și pentru multe suflete ar putea să devie un indemn hotărîtor.

Nu putem îndestul lauda tendința comitetului desp. Cluj al »Asociațiunei« de a reinvia pomenirea acestor celebrițiți în satele și în comitatul, care îi pot numi fii sei. Cade-se ca toți Românii de bine să conlucre la aceasta acțiune comunicând tot ce știu ori posed în legătură cu bărbații noștri mari din jurul Clujului.

În curând va apărea o broșură despre George Barițiu. Răvașul va aduce portretele pă

Trimiteti 50 cruceri

În marce postale. În schimb primiți 3 mustre fine, 6 mustre — 90 cruceri; 12 mustre — 1 fl. 70; 25 mustre — 3 fl. 40; pe lângă un *catalog ilustrat* și o îndrumare cum au să se folosească diferiții articoli de gummi, francezi și americani, cari se capătă dela 45 cr. pro duzină în sus. *Cel mai mare deposit* pentru tot felul de curiosități, pentru cele mai variate noutăți. Se prepară ori ce fel de articli de gummi. Cel mai efin izvor de cumpărare. Comandele să se facă prin scrisoare. Trimiterea discretă. 4—26

H. Auer, deposit pentru articoli de gummi. Viena (Wien), IX/2. Nussdorferstrasse 4—15.

Biblioteca Despărțământului Cluj.

- Nr. 1. »Ce să facem?« Plan de lucrare întocmit pentru »Despărțământul Cluj« prin Dr. Amos Frâncu. Prețul 30 fil.
- Nr. 2. »Ursu Broina«, povestire, de Dr. Elie Dăianu. Prețul 30 fil.

Pentru Cluj și împrejurul lui Losuri

din casa de bancă de tot norocoasă a lui

Török A. és Tsa
Bpest, VI., Teréz-körut 64/a

Se pot căpăta numai la noi cei subscriși.

Tragerea pentru I. clasă va fi în 23 și 25 Mai a. c.

Prețurile losurilor de clasa I:

1/4 los	1/2 los	3/4 los	1 los
12 cor.	6 cor.	3 cor.	1.50 cor.

Cu deosebită stimă

Ferenczy R. Mátyás Király-tér 20.
Foltinek Aurél Emke-tér 9.
Friedman Ábrám Korona kávéház.
Hoy Karolin Wesselényi M. u. 20.
Keresztesy Jenő Rudolf u. 67.

Norocul lui Török e neîntrecut!

E fără păreche acel noroc, care se leagă de banca noastră. În timp scurt am plătit mai mult de 25 milioane cor. câștiguri pentru losuri; dintre acestea două mai mari și anume:

De două ori **600.000** cor. premiul principal

Cel mai mare **400.000** cor. premiu principal

Mai departe 5 à 100.000, 3 à 90.000, 2 à 80.000, 3 à 70.000, 3 à 60.000. Mai multe de 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 și afară de acestea încă altele de 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000, 500 cor.

Deci recomand fiecăruia să iee parte la cea mai apropiată tragere și să-și cumpere un los dela banca noastră.

La tragerea aceasta a 18-a a loteriei noue ung. de clase se vor trage

125.000 losuri cu **62.500** câștiguri în bani și la oaltă losuri în suma de 16 milioane 457.000 cor.

Rendelje meg a neve mellett álló szerencseszámot!

Sok pénz széppé varázsolja az életet! Talán meglepi a ferj a feleségét vagy az asszony az urát a neve mellett álló sorsjegy megvételé által egy fönyerménnyel. A véletlen nagy szerepet játszik az életben és könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencses véletlen folytán a neve mellett számot eltalálta, melyre egy nagy nyeremeny jut.

Adám, Adél	4040	Dezsó, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Ottó, Melánia	20441
Adolár, Agnes	6814	Ede, Eszter	9668	Jakab, Józsa	29284	Ódón, Nacziusz	20989
Adolf, Agota	9007	Elek, Etel	19821	János, Judith	20988	Pál, Nesz'í	24236
Agoston, Amália	19162	Emér, Flóra	20580	Jenő, Juliska	24203	Péter, Olga	24277
Aladár, Anna	20445	Emil, Franciska	22032	József, Karolin	24265	Pista, Paula	28876
Albert, Anatolia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katiuka	28874	Richard, Peilage	32715
Alfréd, Apollonia	24215	Ernő, Genováva	24363	Károly, Katalin	29634	Móbert, Petronella	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Piroška	37411
Ambrus, Berta	28881	Friyes, Gabr ella	34938	Kristof, Klótild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornelia	38138	Samu, Rózsika	38238
Antal, Borbala	36451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozalia	41921
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38173	Leo, Kunigunda	41919	Simon, Sári	88891
Árpád, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Arthur, Bella	41794	Géza, Hermína	51898	Lorinc, Lenke	84783	Tibor, Szeréna	86049
Aurél, Brigitta	41988	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leonia	86014	Theodor, Theodora	92773
Attila, Cecília	84309	György, Ibolyka	84780	Márkus, Lidia	90370	Tivadar, Teréz	123508
Balázs, Cornella	84773	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101989	Tóbiás, Terus	123504
Balint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Barnaás, Dorottya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecilia	106999	Hugó, Iika	123506	Miklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktória	123520
Benedek, Eufemia	123505	Ignác, Irón	123546	Miksa, Malvin	123514	Vince, Vilma	123518
Bernát, Emma	123509	Ilés, Irma	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Daniel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5438	Zsigmond, Zuzsanna	123522
Dávid, Éva	123517	István, Janka	3512	Orbán, Mártha	8826		
Denes, Evellin	5637	Izidor, Ionanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Eventual cel mai mare câștig 1,000.000 coroane

mai departe 1 premiu 600.000, 1 câștig 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 2 à 90.000, 2 à 80.000, 2 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 3 à 40.000, 3 à 30.000, 6 à 25.000, 9 à 20.000, 13 à 15.000, 44 à 10.000 coroane și încă alte multe câștiguri,

Prețurile losurilor de cl. I.

1/8 costă fl. —75, san X. 150;	1/4 costă .l. 150 sau X. 3.—
1/2 " " 3.—, " " 6—;	1/1 " " 6.— " " 12—

Losurile le trimitem cu rambursă sau trimițând banii înainte.

Lista tragerilor oficioasă se trimite gratis.

Cumpărări de losuri originale să se facă îndată, sau cel mult până în

23 Maiu n. a. c.

la banca noastră, fiindcă numerii norocoși de mai sus trec iute.

TÖRÖK A. és Tsa

Telegramă: Török, Budapest.

Casă de bancă, Budapesta.

Telegramă: Török, Budapest.

Cel mai mare birou pentru loteria de clase.

Biroul central: Teréz-körut 46/a

I. Filială: Váci-körut 4/a.

II. Filială: Muzeum-körut 11/a.

Ilustrate cu port bănățesc se află de vânzare la »Tipografia Carmen« Cluj.

Scutit prin lege: ori ce imitațiune și reproducere oprită. Necunoașterea legii nu e scuză.

Judele: Osânditul, d-ta și-ai prăpădit banii până la ultimul crițar, pe lucruri de nimica, deși trebuia să știi, ca ori și care, că *numai balsamul și unsoarea Zentifolie a lui Thierry* singură e un mijloc sigur în toate cazurile precum dovodește aceasta nenumărate scrisori de mulțămita.

Pirțul: Durere m'am lăsat sedus de multe ori și am folosit mai mult balsamuri falsificate și mijloace nefolositoare, ce mi-s'au recomandat, ceea ce îmi pare rău din toată inima.

Judele: Necunoașterea legii nu e scuză. Pentru ce nu și-ai procurat d-ta broșura cu dovezi nenumărate dela apotheca lui Thierry, ce se dă gratis.

Pirțul: Durere n'am știut nici asta.

Judele: Sub condițiunea, că vei procura această astădă ești achitat pentru neglijința de a griji de sănătatea d-tale și a celor din casă. Peste tot în viitor să te ferești de ori ce lucruri falsificate și să ții tare numai la balsamul lui Thierry, ca singur mijloc sigur. Legile sanitare poteste, ca să le ținem strict și ori ce călcare a lor se pedepsește aspru sau prin morb sau prin slăbiciune. Balsamul lui Thierry stă întru ajutorul omenimii bolnăvicioase și lecuiește ori ce boală. Și d-ta nu mai ai de suferit, dacă îl ții în casă în totdeauna și-l folosești.

Balsamul lui Thierry este un mijloc fără păreche contra tusei, catarului, durerii de pept, tuberculosei, a inflamații de gât, a răgușelii a bronchitei, a durerii de plămâni și de ficat, contra sgâr-ciurilor de stomac, a colicei, a perturbațiilor în rânză, și mai ales contra influenței. Prețul: 12 sticle mici sau 6 duple sau una mare cu patent 5 cor. franco.

Unsoarea Zentifolia a lui Thierry este un non plus ultra pentru ori ce rane vechi, inflamațiuni, boale de piept, orbanț, copturi, și umfături, buboae, vătmături, beșicături și ori ce boală de piele la prunci.

Această unsoare înmoaie și depărtează ori ce corp străin, ce a pătruns în trup, ca țeruse, glăji, țanduri, nisip etc. fără durere, împiedică inveninarea de sânge și face superfluă ori ce operațiune împreunată cu durere, Prețul la 2 doze francat 3 cor. 60.

Broșura cu miile scrisori de mulțămita se trimite ori și căruia gratis și franco.

Se spedează numai pe lângă plătire înainte sau rambursă. Se capătă la apotheca A. Thierry în Pregrada la Rohits-Sauerbrunn. La noi se află la I. Török și Dr. I. G. L. Egger în Budapesta, L. Vértes în Lugos. 10—26

„THE STANDARD“

fondată în anul 1825.

Efectuește asigurări pe viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incaso anual	Avere proprie
Cor.: 34,600.000	Cor.: 274,000.000
Dividende solvite	Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000	Cor.: 570,000.000

Agentura generală pentru Transilvania: Cluj. Strada Ferencz-József Nr. 17.

Filiala pentru Ungaria: Budapesta, Strada Kossuth-Lajos nr. 4 în Palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală: Edinburg. (Anglia).

Bani mulți

vei cruța dacă vei cumpăra ceasuri, articoli de oțel instrumente musicale și tot felul de noutăți și lucruri trebuincioase, după precurentul meu ce-l poți primi gratis și francat dela Cassa de expor P. Lust, Krakau. (Austria.)